

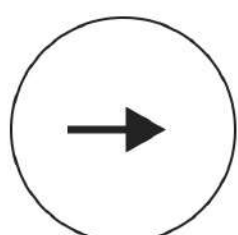
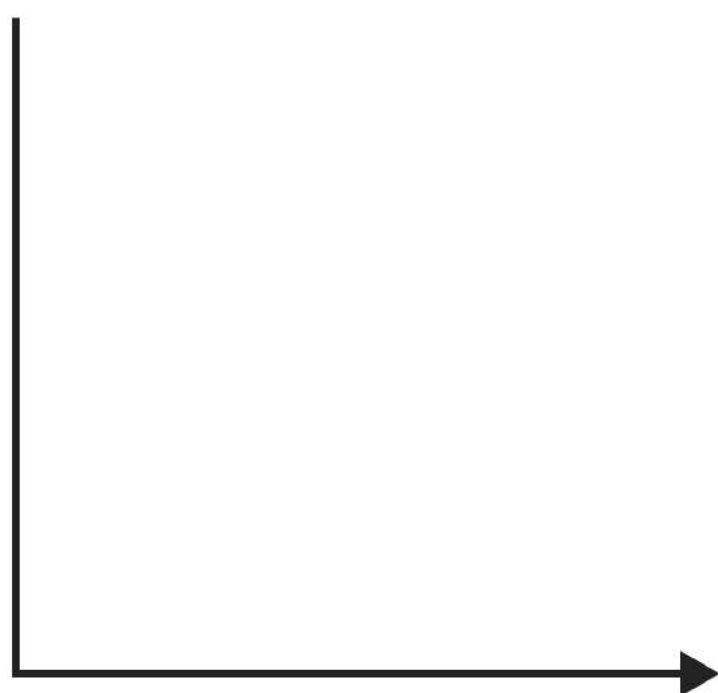
Чого чекати психологам
від **ЗАКОНУ ПРО**
СИСТЕМУ ОХОРОНИ
ПСИХІЧНОГО
ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ?

ОФІЦІЙНИЙ КОМЕНТАР

ХРИСТИНИ КУДРЯВЦЕВОЇ

ПРО НЮАНСИ, ТЕРМІНИ, ПІДВОДНІ КАМЕНІ ТА ІНШІ АСПЕКТИ, які безпосередньо вплинуть на роботу психологів і психотерапевтів поділилась **ХРИСТИНА КУДРЯВЦЕВА,** віцепрезидентка Української Психотерапевтичної Ліги, генеральна директорка Європейської школи психології.

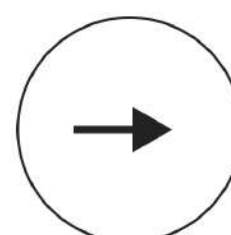

ЧИ СПРАВДІ УКРАЇНА ПОТРЕБУВАЛА **ЗАКОНУ ПРО СИСТЕМУ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я?**

Я хочу сказати, що на такий нормативний акт давно був запит у професійній спільноті, але в нас були певні сумніви. Існувала вірогідність того, що закон «зарегулює» ринок, або його приймуть під вигідну для когось корупційну схему. Але цього, на щастя, не сталося і новий закон базується на європейському законодавстві та Страсбурзькій Декларації з Психотерапії.

Я хочу почати із важливого. На законодавчому рівні вводяться два терміни: «психічне здоров'я» та «психічне благополуччя». Я усвідомлено зупиняюся на цьому, тому що ці терміни визначають різний рівень роботи фахівців.

Пряма мова

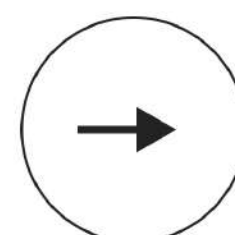

ЧИ СПРАВДІ УКРАЇНА ПОТРЕБУВАЛА **ЗАКОНУ ПРО СИСТЕМУ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я?**

«Психічне здоров'я» визначається як «стан благополуччя, за якого кожна особа може реалізувати свій власний потенціал, боротися з життєвими труднощами, продуктивно та плідно працювати, а також робити внесок у життя своєї спільноти».

«Психічне благополуччя» — це «суб'єктивне відчуття особистості щодо досягнення оптимального психічного функціонування, що включає в себе відчуття задоволення якістю власного життя, цілеспрямованості та сенсу життєвих ходів, вибір дієвих стратегій, реалізації особистісного потенціалу, оптимальний рівень психологічної стійкості». Це важливо пам'ятати.

Пряма мова

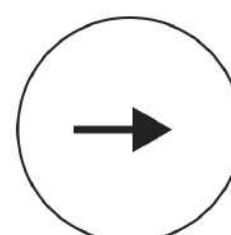

ПСИХОЛОГ ЧИ ПСИХОТЕРАПЕВТ ТЕПЕР ПОВИНЕН **ІНФОРМУВАТИ** **КЛІЄНТА ПРО ЙОГО ДІАГНОЗ?**

У новому законі є пункт в якому чітко зазначено, що клієнти мають право ознайомлюватися з усіма документами, які стосуються їхнього психічного здоров'я, крім випадків, окремо визначених законодавством України.

Це дуже важливий момент, який треба запам'ятати, адже у професійних колах регулярно точаться дискусії про те, чи має психотерапевт розкривати дані про важкість стану та діагнозів клієнта, знаючи, що це може йому зашкодити. **Новий закон говорить про те, що клієнт (або його офіційний опікун) має повне право знати свій діагноз.**

Пряма мова

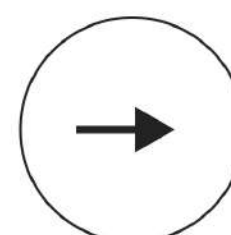

ЯК НОВИЙ ЗАКОН РЕГУЛЮЄ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ КЛІЄНТІВ ФАХІВЦЯМИ У СФЕРІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я?

В законі прописаний пункт щодо захисту персональних даних і конфіденційності. В принципі, це прописна істина для будь-якого психолога, але тепер вона закріплена на законодавчому рівні.

Важливий момент, який варто пам'ятати: в законі визначено, що фахівці у сфері психічного здоров'я можуть використовувати інформацію про отримувачів послуг у своїй професійній та науковій діяльності, тобто **вебінари та стріми — це теж професійна діяльність.** І ми можемо використовувати інформацію про своїх клієнтів, але таким чином, щоб вона не дозволяла ідентифікувати особу і тільки за наявності письмової згоди від цієї особи або її офіційного опікуна.

Пряма мова

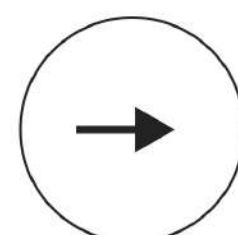

ЯКІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ВВАЖАЮТЬСЯ НАУКОВО ОБҐРУНТОВАНИМИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЗА НОВИМ ЗАКОНОМ?

В законі вказано, що методи та інструменти, які можуть бути використаними у роботі, мають бути науково обґрунтованими. Тобто вони мають бути науково досліджені і опробовані у практичній діяльності.

Хочу підкреслити, що до науково обґрунтованих методів відносяться дві категорії методів — **психодинамічні підходи, глибинні психоаналітичні і когнітивно-поведінкові підходи**. Вони мають найбільшу в світі наукову та експериментальну базу.

Пряма мова

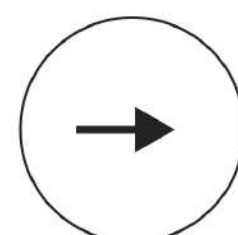

НОВИЙ ЗАКОН СПРИЯТИМЕ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНУ СИСТЕМУ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я?

Це питання регламентує стаття про міжнародне співробітництво у сфері психічного здоров'я. Там йдеться про те, що адаптація законодавства України у сфері охорони психічного здоров'я має орієнтуватися на відповідне законодавство Європейського Союзу. А це означає, що нам варто спиратися на Страсбурзьку декларацію по психотерапії, тому що вона є спільним документом для всіх європейських країн.

Окрім того, **має бути гармонізація законодавства зі стандартами Всесвітньої організації охорони здоров'я і організації Північно-Атлантичного договору.** Читайте — «з тим, як побудована модель в США».

Пряма мова

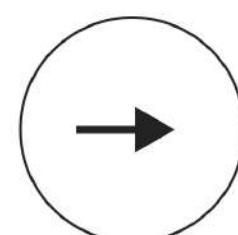
ЩО ТАКЕ НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ПИТАНЬ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я І НА ЩО ВОНА ВПЛИВАТИМЕ?

Згідно із новим законом, Національна комісія з питань психічного здоров'я буде найважливішим органом в нашій сфері. Коллеги, запам'ятайте цю назву.

До її складу увійдуть представники влади, тобто Кабінету Міністрів, виконавчих органів тощо, та представники нашої професійної спільноти. Це можуть бути члени професійних спілок, організацій, наприклад таких, як Українська Психотерапевтична Ліга тощо.

В цьому контексті цікавість представляє стаття 21 закону. В ній говориться про саморегулювання у сфері психічного здоров'я. Зокрема, про те, які є види саморегулювання, про те, що професійні спілки та організації мають право навчати та підвищувати рівень освіти психологів. І вони мають право частково сертифікувати психологів.

Пряма мова

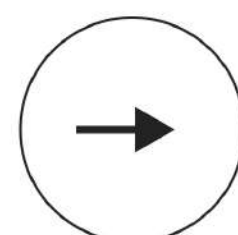

ЯКИЙ СТАТУС У НОВОМУ ЗАКОНІ ОТРИМАЛИ ПСИХОЛОГІЧНІ ПОСЛУГИ, НАДАНІ ОНЛАЙН?

Відповідь на це питання можна знайти у статті 23 нового закону.

Там йдеться про те, що **всі психологічні послуги з використанням інформаційно-комунікаційних технологій можуть надаватися цілком офіційно**. Тобто, вже на всіх рівнях, у всіх галузевих спільнотах це було давно затверджено, тепер затверджено і на рівні держави. Робота по умовному скайпу або зуму, прирівнюється до роботи офлайн в кабінеті.

Пряма мова

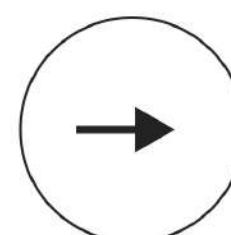

ЯКІ ВИДИ ДОПОМОГИ У СФЕРІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ВИЗНАЧЕНІ НОВИМ ЗАКОНОМ?

Новий закон визначає п'ять видів допомоги у сфері психічного здоров'я. Сюди відноситься психосоціальна допомога, психологічна допомога, психотерапія, психологічна реабілітація і психіатрична допомога.

Кожний вид допомоги отримав власні вимоги до освіти спеціалістів, їх сертифікації тощо. Що стосується психіатричної допомоги, то вона вимагає медичної освіти, адже ці фахівці працюють з лікарськими засобами.

Пряма мова

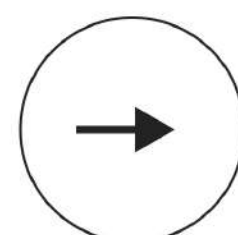

ЯКІ ВИДИ ДОПОМОГИ У СФЕРІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ВИЗНАЧЕНІ НОВИМ ЗАКОНОМ?

За визначенням закону, психосоціальна допомога включає види допомоги, під час яких використовується інформування, психологічна підтримка та/або консультування та інтервенції спрямовані на поведінкову переорієнтацію. Основними видами психосоціальної допомоги є психологічна просвіта, психоедукація, перша психологічна допомога, психологічні втручання низької інтенсивності і неформальні послуги у сфері психічного здоров'я. До спеціалістів, які її надають вимоги простіші.

Наступний вид допомоги — це психологічна допомога, психологічне консультування. Психодіагностика, психокорекція і відновлювальні заходи, а також гарячі лінії психологічної допомоги — це все входить у психологічну допомогу. І вже це вимагає відповідної освіти та сертифікації.

Пряма мова

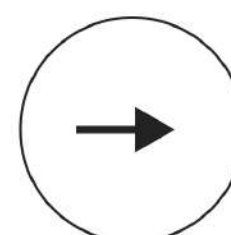

У НОВОМУ ЗАКОНІ ПЕРЕДБАЧЕНО РЕАЛІЗАЦІЮ ЗАХОДІВ З ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я. ЯК ЦЕ МОЖЕ БУТИ КОРИСНИМ ДЛЯ ПСИХОЛОГІВ?

Згідно закону, держава має сприяти популяризації психічного здоров'я. Тобто, це комплекс заходів, спрямованих на підвищення інформованості населення щодо психічного здоров'я та психотерапії.

Чим це може бути нам цікаво? **Якщо це запроваджується на рівні державної політики, то відповідно під ці програми будуть виділятися кошти та будуть проводитися заходи.** І якщо вам цікава ідея популяризації, просвітницької роботи для широкого кола людей, ви можете потенційно до цього долучитися. Зазвичай, це проекти далекі від комерції, але з іншого боку — це можливість заявити про себе широкій аудиторії.

Пряма мова

ЯК НОВИЙ ЗАКОН РЕГУЛЮЄ ПІДГОТОВКУ, ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА СЕРТИФІКАЦІЮ ФАХІВЦІВ?

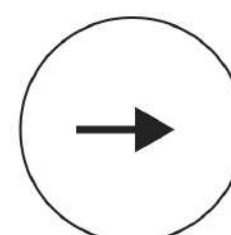
Стаття 34 нового закону як раз говорить про забезпечення системи охорони психічного здоров'я. Тобто, про те, яка освіта нам потрібна, та де і як її здобувати. Ми відслідковували долю цього закону від самого початку. І хочу зазначити, що у таблиці внесених правок до другого читання з'явилася диференціація на підготовку та безперервний професійний розвиток.

Тобто освіта фахівця матиме дві складові.

Перша — це освіта, підготовка, яка дає право практикувати, *а друга* — це безперервний професійний розвиток. Це вводиться на рівні закону і впливає на можливість сертифікації.

Освіту психологи можуть отримати у закладах вищої освіти, післядипломної освіти, також у суб'єктів освітньої діяльності, які забезпечують безперервний професійний розвиток. Є три суб'єкти: заклади вищої освіти, заклади післядипломної освіти, такі як Європейська школа психології, і саморегульвні організації, такі як Українська Психотерапевтична Ліга. Саморегульвні організації забезпечують безперервний професійний розвиток.

Пряма мова

ЯК НОВИЙ ЗАКОН РЕГУЛЮЄ ПІДГОТОВКУ, ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА СЕРТИФІКАЦІЮ ФАХІВЦІВ?

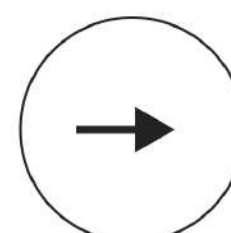
В законі є окрема стаття, присвячена безперервному професійному розвитку та сертифікації, в якій зазначено, що сертифікація фахівців у сфері психічного здоров'я враховує результати безпосереднього професійного розвитку.

Тобто, щоб отримати сертифікацію, необхідно крім основної освіти постійно вчитися і мати документи, які засвідчують це навчання.

Між іншим, якщо ви почуєте, що хтось отримав ліцензію на проведення післядипломної освіти — не вірте. В Україні на півроку призупинили процес видачі ліцензій. Його відновлять приблизно в травні.

Доречі, в новому законі також написано, що супервізія стає необхідною складовою навчання.

Пряма мова

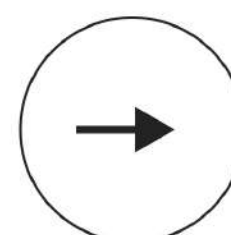

ЯК НОВИЙ ЗАКОН РЕГУЛЮЄ ПІДГОТОВКУ, ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА СЕРТИФІКАЦІЮ ФАХІВЦІВ?

Ще важливі нюанси, які стосуються атестації та сертифікації. Якщо ви медичний працівник, то вашу атестацію проводить орган виконавчої влади у сфері охорони здоров'я. Якщо ви медпрацівник, у вас є медична освіта але ви хочете називатися психотерапевтом, то буде потрібно пройти навчання психотерапевтичному методу протягом чотирьох років, згідно з Страсбурською декларацією.

Всі інші працівники сфери психологічного здоров'я отримують сертифікацію наступним чином. Закон передбачає єдині стандарти сертифікації за професійними напрямками роботи психологів (у Нацкомісії) та сертифікацію психотерапевтів саморегульованими організаціями, які мають міжнародне визнання.

Пряма мова

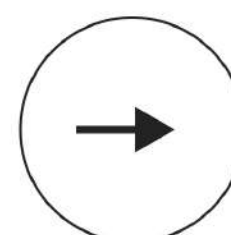

ЩО ПОТРІБНО ЩОБ ПРОЙТИ СЕРТИФІКАЦІЮ У НАЦКОМІСІЇ?

Наявність вищої освіти не нижче бакалаврського рівня і курс психіатрії для психологів. Окрім того, повинно проходити безперервне професійне навчання, підтверджене відповідними сертифікатами. Після сертифікації дані вносять у загальний реєстр Нацкомісії.

Кожен клієнт матиме змогу знайти свого психолога в Нацреєстрі. На мою думку, це цілком прийнятні умови.

Пряма мова

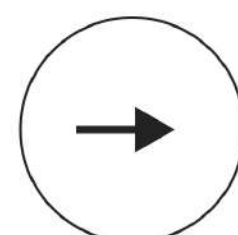

КОЛИ ЗАКОН ПОЧНЕ ДІЯТИ, І ЯКІ КРОКИ СЛІД ЗРОБИТИ ФАХІВЦЯМ ДЛЯ ТОГО, ЩОБ ВІДПОВІДАТИ ЙОГО ВИМОГАМ?

Закон набирає чинності з дня наступного, за днем його опублікування, зараз він чекає на підпис президента, та вводиться в дію через рік з дня його опублікування. Але протягом ще шести років сертифікація не буде обов'язковою, а лише добровільною.

На мою думку, закон про систему охорони психічного здоров'я дає нам необхідну структуру. Поки що він справляє враження розумного та поміркованого закона, який “грає” на нашому боці.

Пряма мова

ПІДВОДЯЧИ ПІДСУМОК, ХОЧУ СКАЗАТИ:

якщо у вас ще немає вищої психологічної освіти, ви маєте час її отримати. Варто подумати, чи хочете ви лишитися на рівні консультування чи отримати статус психотерапевта. Якщо для вас в пріоритеті статус терапевта — придивіться до чотирирічних програм, які цей статус вам дадуть.

Знайти де пройти курс психіатрії для психологів також не важко.

Всі принципи, які закладені в законі, будуть впроваджуватись на рівні держави у наступні найближчі роки. Українська Психотерапевтична Ліга та я особисто тримаємо руку на пульсі. Ми тісно спілкуємося з людьми, дотичними до розробки закону і будемо і надалі ділитися важливою для психологів інформацією. А взагалі, я вважаю, що це дуже позитивний для нас всіх закон.

Пряма мова